

Viininlehti

1/2024



Viininlehti
Numero 1/2024
Kolmastoista vuosikerta
Suomen Viininkasvattajat ry:n jäsenlehti

Toimituskunta:

Joonas Huhtaniemi, Sirpa Kytölä, Kari Latvus, Esa-Matti Lautala, Jari Suvilehto, Jussi Tenho

Päätoimittaja:

Jari Suvilehto

Taitto:

Jari Suvilehto

Etukannen kuva:

Jussi Tenho: Tarhapäivä Ikkalassa

Takakannen kuva:

Sirpa Kytölä: Talvitarha

Sähköposti: viininkasvattajat@viininkasvattajat.fi

Facebook: facebook.com/Viininkasvattajat

Jäsenasiat: jussi.tenho@viininkasvattajat.fi

Lainauksissa pyydetään ilmoittamaan lähde: Viininlehti 1/2024

Sisällysluettelo:

1. Pääkirjoitus: Viinimaa Suomi, missä mennään?	3
2. Ammattimaisen viininviljelyn jatkokurssi 2024 Lepaalla	4
3. Viininkasvattajat Lepaan näyttelyssä ja Mustilan taimipäivässä	7
4. Tunnelmia ensimmäisestä Viinitarhapäivästä	8
5. Viinialan ammattilaiseksi ulkomailla	9
6. Suomenkielinen väitöskirja viininkasvatuksesta	13

PÄÄKIRJOITUS: VIINIMAA SUOMI, MISSÄ MENNÄÄN?

Kari Latvus

Suomi on kuulunut peränpitäjien joukkoon Euroopan valtioiden joukossa, kun mittarina on viinin tuotanto. EU:ssa yksi keskeinen alue on aina ollut maatalouspolitiikka ja myös viinin osalta sääätely on tarkkaa. Suomi ei ole hakeutunut EU:n viinintuottajamaiden joukkoon, toisin kuin Ruotsi neljännesvuosisata ja Viro pari vuotta sitten.

Tämän vuoksi Suomessa ei rypäleistä tehtyä viiniä saa virallisesti nimittää viiniksi ja oma alkoholilainsäädäntömme lisäksi estää tilaviinin valmistuksen viinirypäleistä.

Marraskuussa 2022 **Herman Haapmanin** tekemä aloite Suomen liittymiseksi EU:n viinintuottajamaiden joukkoon avasi kuitenkin asiasta keskustelun, sai virkamiehet toimiin ja nykyinen hallitus otti asian omaan ohjelmaansa.

Tällä hetkellä ministeriön virkamiestyönä valmisteltu aloite komissiolle lepää maatalousministeri **Sari Essayhin** (KD) työpöydällä ja nopeasti edennyt valmisteluprosessi on pysähdyksissä.

Jos kyse on vain hetkellisestä harkinnasta ja aloite etenee lähikuukausien aikana komissiolle, on edelleen mahdollista saada asiaan liittyvä valmistelu ja oma kansallinen lainsäädäntö valmiiksi niin, että Suomi voisi olla 2028 alkavan uuden viisivuotisen CAP-kauden (EU:n yhteinen maatalouspolitiikka, *Common Agricultural Policy, CAP*) myötä virallisesti viinimaa.

On myös mahdollista, että alkoholipolitiikka herättää Suomessa maan hallituksen sisällä niin paljon eripuraa, että kysymys viinintuottamisesta Suomessa jää muiden asioiden panttivangiksi.

Ratkaiseva vaihe asioiden käsittelyssä on hallituksen kevään 2025 puoliväliriihi.

Jotta viininkasvattajat ovat osaltaan valmiit, niin yhdistys suunnittelee jäsenilleen suunnattua useamman jakson kestäväää viinikoulua. Sen tavoitteena on taata jäsenille yhä paremmat taidot laadukkaan viinin tuottamisen kotimaisista rypäleistä.

Puheenjohtaja, Suomen Viininkasvattajat ry



AMMATTIMAISEN VIININVILJELYN JATKOKURSSI 2024 LEPAA/HAMI

Jari Suvilehto

Esa Tervon vetämällä kurssilla käytiin läpi uuden viinitarhan ensimmäisen talven ja sen jälkeisen kevään toimet sekä teorian että käytännön tasolla.

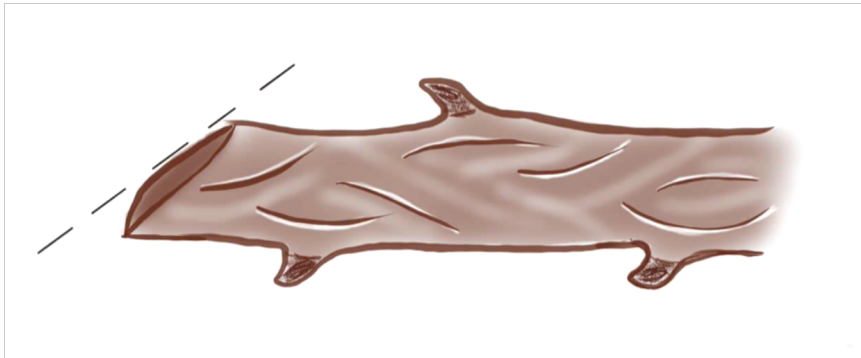
Viiniköynnöksen anatomian ja kasvatus- ja leikkaustapojen kertauksen jälkeen pääsimme asiaan, talvivaurioiden arviointiin ja talvileikkausten suunnitteluun.

Asteittainen sään kylmeneminen saa aikaan viiniköynnöksen talveentumisen, lajikkeesta riippuvaisesti. Pitkän kasvukauden lajikkeet eivät ehdi talveentua Suomessa. Käytännössä kaikki talveentumaton (vihreäksi jäänyt) osa oksaa kuolee. Talvipakkaset vaurioittavat ensimmäisenä lepotilaisia silmuja, toisena nuoria oksia, kolmantena varttamiskohtaa ja viimeisenä monivuotisia oksia ja runkoa. Kevät ja syyshallat vaurioittavat kasvussa olevia vihreitä osia. Talvivaurioiden arvioiminen vaikuttaa olennaisesti talvileikkauksen laajuuteen, eli siihen miten paljon silmuja jätetään satoa tuottamaan seuraavalle satokaudelle. Talvivaurioiden arviointi tuli hyvin havainnollisesti käytyä läpi myös käytännön tasolla. Jokainen sai omakätisesti leikata siivuja versoista ja silmuista ja arvioida värin ja rakenteen perusteella köynnöksenpätkien elinkelpoisuutta myös Lepaan omalla, viime vuoden kurssilla istutetulla viinitarhalla.

Viiniköynnösten tärkein leikkaus on rakenneleikkaus joka tehdään kevätalvella pahimpien pakkasten mentyä. Köynnöksen ensimmäisinä vuosina tavoitteet poikkeavat varsinaisista tuotantotarhan leikkauksista.

Köynnöksistä leikataan pois aina kuolleet, huonokuntoiset, sairaat, vaurioituneet ja epämuotoiset osat (5D sääntö, Dead, Dying, Damaged, Diseased, Deformed). Ensimmäisen talven jälkeen vain tämä 5D leikkaus. Tuotantotarhassa jopa 90% vuosikasvusta leikataan pois.

Leikkaus tehdään aina siististi terävällä ohileikkaavalla sekätöörillä, mieluiten 1-2 cm silmun yläpuolelta silmusta vastakkaiseen suuntaan. Kuva 1.



Kuva 1. Oikea leikkauskohta ja -suunta

Oikea leikkauskohta on sitä tärkeämpi, mitä paksumpi oksa.

Laajoja leikkuupintoja ja kaarnan repeämistä tulee välttää ja leikkauspinnan tulee olla siisti. Haavanhoitoaineita ei tarvita. Ensimmäinen hoitoleikkaus tehdään ennen täyttää kasvuun lähtöä. Talvivaurioiden arvioinnissa oksa ja silmu halkaistaan erittäin terävällä veitsellä tai partaterällä. Primaari-, sekundaari- ja tertiaarisilmujen elinkelpoisuus arvioidaan värin perusteella. Vihreys kertoo elinkelpoisuudesta.

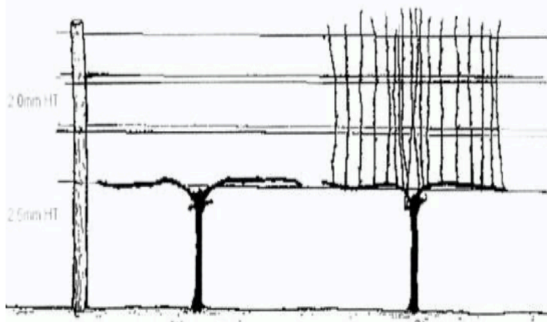
Köynnöslajikkeen LT50 luku tarkoittaa lämpötilaa, jossa 50% primaarisilmuista on vaurioitunut. Arvioinnin perusteella voidaan päättää leikkaustarpeen määrä suhteessa haluttuun satomäärään.

Jos primaarisilmuista on vaurioitunut alle 15%, ei talvivaurioita tarvitse huomioida leikkauksessa. Jos primaarisilmuista on vaurioitunut yli 60% ei talvileikkausta tehdä ollenkaan. Leikkauksien käytännön toteutuksesta eri tilanteissa on runsaasti Youtubevideoita.

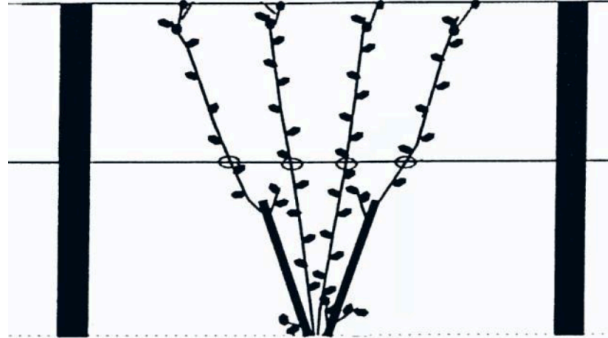
Suomessa kevähallon torjunta on tärkeää, sillä ne ovat rypälesadon potentiaalinen uhka. Passiivisiksi keinoiksi luetaan tarhan paikan valinta ja lajikkeiden valinta. Tärkeitä ovat myös tarhan rakennesuunnittelu (kasvatustapa, kohonpenkit, katemateriaali jne.) ja aktiivisen hallantorjunnan vaatima infra (sähkö, vesi, polttoaine). Aktiiviset hoitokeinot vaativat toimivan infran ja ne täytyy olla toteutettavissa nopeasti. Hallaharsot, sadetus, puhaltimet, lämmitys erilaisilla ulkotulilla ovat toimivia, mutta työläitä ja lisäävät kustannuksia. Viivästetty (silmujen puhkeamiseen saakka) tai kaksinkertainen talvileikkaus (talvella poistetaan vain 5D periaatteella ja annetaan keväällä satoa tuottaviksi versoiksi valituissa silmujen puhjeta, jotta vaurioiden laajuus voidaan arvioida ennen lopullisen silmumäärän päättämistä), ovat myös aktiivisia hallantorjuntakeinoja.

Rikkakasvien torjuntasuunnitelma on tärkeä tehdä jo ennen istutusta ja hoitaa istutusalue rikattomaksi jo edeltävänä vuonna. Katemateriaalin reunoista kannattaa poistaa syväjuuriset rikat jo kasvukauden alussa, sillä nuori viiniköynnös ei pärjää rikkakasveille ravinteista ja vedestä kilpailtaessa.

Ensimmäinen ja toinen kasvukausi voidaan mennä taimikohtaisella tuennalla (bambukeppi tms.), ellei varsinaista langoitusta voi vielä tehdä. Paras vaihe tolpitukselle ja langoitukselle on vuosi istutuksen jälkeen ja tässä vaiheessa tehdään valinnat kasvatustavan suhteen. Erityisesti langoitus (tukilankojen korkeus) riippuu olennaisesti valitusta kasvatavasta. Lepaalla päädyttiin taimivaiheen FAN ja tuotantovaiheen Guyot (kuva 2.) leikkaukseen. Fan (viuhka) mallin (kuva 3.) etuna on helppous, joustavuus (jos paljon talvivaurioita), oksat voidaan haudata talveksi ja vaihto muihin kasvatapoihin on helppoa. Haittapuolella on työläys sekä sitomisessa että lehdistön/versojen hoidossa ja epäergonomisuus. Guyot on yleinen peruskasvatustapa, jonka etuina ovat maan lämpösäteilyn hyödyntäminen, minimalistinen rakenne, runsas hedelmällisten silmujen määrä ja mahdollisuus vaihtaa helposti toiseen kasvatustapaan. Huonoina piirteinä on manuaalisen sitomisen tarve erityisesti rentoversoisilla lajikkeilla. Hoitoalue on ergonomisesti turhan matalalla ja satoalue jää herkästi ahtaaksi. Hallanarkuus saattaa lisääntyä.



Kuva 2. Guyot-leikkaus



Kuva 3. Fan-leikkaus

Tarha vaatii kasvukauden aikana aktiivista hoitoa ja sitä varten on hyvä aikatauluttaa ja resursoida viikottaiset työt. Taimien kasvua täytyy kontrolloida varovaisilla leikkauksilla, versoja sitoa, terttuja poistaa. Mahdollinen kastelun tarve, rikkakasvien torjunta, rivivälien hoito, tuholaisten ja kasvitautien torjunnan suunnitelma ja sen toteuttaminen vaativat myös aktiivista toimintaa.

Tuholaistorjunnasta kurssilla käytiin läpi riista/tuhoeläinaidan vaatimukset ja toteuttaminen. Hyvä riista-aita on 2 metriä korkea ja alaosassa 120cm korkea tiheämpi verkotus rusakoiden varalta. Peura kyllä hyppää senkin yli jos haluaa ja vasta 2,4 metriä korkea aita on täysin peuranpitävä. Mikäli myyräongelmaa on, pitäisi aidan alaosaan ja 10 cm syvyyteen maan alle laittaa vielä tiheämpi hiiriverkko. Myös supi ja villisika voivat alittaa aitaa kaivamalla. Hankaluutta voivat aiheuttaa portit, joiden käytettävyys voi olla ristiriidassa torjuntakyvyn kanssa.

Kurssilla käytiin myös kattavasti läpi kaikki viiniköynnöksen lisäämiskeinot: Talvi- ja kesäpistokkaat, taivukkaat, ilmajuurrutus, mikrolisäys, varttaminen ja siemenlisäys. Pistokkaat ovat helppo ja edullinen, mutta hieman työläs tapa tehdä aitojuurisia viiniköynnöskopioita. Helpoimmillaan talvipistokkaat (hardwood cuttings) voi laittaa suoraan maahan keväällä roudan sulettua. Jos talvipistokkaita ei ole saatavissa, voi tehdä kesäpistokkaita (softwood cuttings) hieman juhannuksen jälkeen aktiivisessa kasvuvaiheessa olevista saman vuoden versoista, myös vesiversoista. Tällä tavalla voi tuottaa vaikka satoja versoja kesässä. Paras ajankohta leikkaamiselle on joko varhain aamulla tai myöhään illalla tai viileänä pilvisenä päivänä. Tärkeää on estää leikattujen versojen nuukahtaminen laittamalla ne saman tien vesiämpäriin. Pistokas katkaistaan viistoon n 1 cm alimman silmun alapuolelta. 2-3 silmun versonpätkistä pienennetään lehdet liian haihtumisen estämiseksi ja heti juurien ilmaantuessa taimet ruukutetaan esim. Biolan mustaan multa. Juurtuminen kestää noin 2-3 viikkoa esimerkiksi muovisissa säilytyslaatikoissa, joissa kannet pidetään aluksi kiinni kasvihuonemaisen kosteuden aikaansaamiseksi. Laatikot pidetään poissa suorasta auringonvalosta, ettei lämpötila nouse liian korkeaksi. Juurtumisen käynnistyttyä koulutaan taimet ulkoilmaan ja siirretään isompiin ruukkuihin, mutta pidetään edelleen puolivarjossa. Ilmajuurrutuksessa (air layering) saadaan parhaimmillaan 2-vuotias taimi kuudessa viikossa. Siinä laitetaan kostea ruukutusmultaseosta tiiviissä muovipussissa oksan ympärille, josta yhdestä silmuvälisestä poistettu kuori ja vihreä gambiumkerros. Tämä vielä peitetään foliolla kuudeksi viikoksi, jona aikana ylemmästä silmusta kasvaa juuret alueelle. Lopulta paketti juuripaakku avataan ja istutetaan taimi tuettuna ruukkuun.

Kurssi oli jälleen erittäin tehokkaasti ja hauskaasti vedetty ja käytännönläheinen. Realiteetit viiniköynnöksen kasvatuksesta Suomessa tulivat selviksi myös käytännössä, kun köynnöksiä kaivettiin maaliskuussa hangen alta talvivaurioiden analyysia ja talvileikkausta varten!



VIININKASVATTAJAT LEPAAN NÄYTTELYSSÄ SEKÄ RUISSALON JA MUSTILAN TAIMIPÄIVISSÄ

Kari Latvus

Viiniviljelyn kiinnostus on Suomessa selvässä kasvussa, jos mittarina on vapaan Viiniviljely Suomessa Facebook-ryhmän mittaama suosio. Vuoden 2021 tammikuussa alkanessa ryhmässä on jo yli 3000 jäsentä. Se on paljon verrattuna yhdistyksen noin 130 jäseneseen. Tätä trendiaaltoa yhdistys metsästä kesällä 2024 osallistumalla Ruissalon taimipäivään 9.6.2024, Lepaan näyttelyyn 14.–16.8.2025 (lepaa.fi) ja Mustilan taimipäivään 24.8.2024. Tarkoituksena oli tehdä viininkasvatusta ylipäänsä näkyväksi ja erityisesti kertoa yhdistyksen olemassaolosta.



Kohtaamisia ja keskusteluja

Kaikissa kohteissa yhdistyksen toiminta herätti kävijöissä paljon keskustelua ja kysymyksiä. Moni kävijä halusi tietää lisää ja harkita myös omia mahdollisuuksia viinitarhan perustamiseen. Jatkuvana kysymyksenä oli: millaisia viiniköynnöksiä voisi viljellä alueella, jossa asun? Sen jälkeen seulottiin yleensä tarkempia tavoitteita ja puhuttiin asuinpaikan mikroilmastosta. Keskusteluissa karsittiin pois liian suuret unelmat ja vastaavasti voitiin kertoa myös menestyvistä lajikkeista. Tällaiset kohtaamiset ja keskustelut ovat tärkeitä näkyvyyden ja tunnettuuden takia. Tästä tuli siis iso ja hyvä tulos.

Lisää jäseniä ja omaa myyntiä

Mitä muuta näistä käynneistä opittiin?

Jäsenmarkkinoinnin kannalta tulos oli kohtalainen, mutta ei niin hyvä, kun toivottiin. Jäseneksi liittyvälle tarjottiin ensimmäisen vuoden jäsenmaksun hinnalla lisäksi yksi Brianna-viiniköynnös. Jäseniä tuli lisää viisi, mikä on hienoa, vaikka tavoite oli vielä suurempi.

Samalla yhdistys heräsi mahdollisuuteen varainhankintaan myymällä viiniköynnöksiä. Myyntityötä kannattaa harkita jatkossakin.

Aikaa ja vaivaa

Lopuksi on vielä punnittava sitä, kuinka paljon aikaa läsnäolo vaatii. Hallituksen jäseniä oli jokaisena päivänä paikalla vähintään kaksi. Palkkaa tai matkakorvauksia ei maksettu, mutta lounas tarjottiin talkoolaisille. Hallituksen jäsenet siis panostivat vahvasti yhdistyksen esittelyyn ja toivottavasti se kantaa hedelmää tulevaisuuteen.

Yhdistyksen varat ovat kovin rajoitetut ja koko toiminta perustuu jäsenmaksuihin. Tätä kautta on myös syytä antaa kiitos kaikille jäsenmaksun maksaneille – näistä pienistä puroista syntyy se pohja, jolla yhdistys tekee työnsä.

Hei kaikki viinin ystävät!

Elokuun 25. päivä oli Gerbyn viinitarhalla Loviisassa erityinen, sillä pidimme lajissaan ensimmäiset viinitarhan avoimet päivät ja kutsuimme kaikki tutustumaan viininviljelyn saloihin. Päivä oli yhteinen kaikille Suomen viinikasvattaja yhdistyksen jäsenille, joista osa osallistui tapahtumaan eri puolilla Suomea olevien viinitarhojensa kanssa. Päivä meidän viinitarhallamme oli kuin suoraan postikortista – aurinko paistoi kirkkaalta taivaalta ja lämpötila oli juuri sopiva viinitarhalla vaelteluun.

Vieraita saapui yllätykseksemme yli 30 henkilöä, ja heitä tuli aina Helsingistä, Porvoosta ja Myrskylästä asti. Oli ilo nähdä niin monia innokkaita kasvoja, jotka halusivat oppia lisää viininviljelystä Suomessa.

Päivän aikana kerroimme viininviljelyn eri vaiheista ja haasteista. Aloitimme kasvatusprosessista, jossa viiniköynnökset saavat alkunsa ja kasvavat vahvoiksi ja terveiksi. Seuraavaksi siirryimme leikkaamiseen, joka on tärkeä osa viiniköynnösten hoitoa – vähän kuin viiniköynnösten oma kampaamokäynti! Lopuksi puhuimme satokaudesta, jolloin viinirypäleet ovat valmiita poimittaviksi ja muuttamaan herkulliseksi viiniksi.

Kerroimme oman viinitarhan synnystä ja vaiheista eli siitä, kuinka olemme kasvattaneet viiniköynnöksiä vuodesta 2017 lähtien – vaihtelevalla menestyksellä.

Tunnelma oli rento ja iloinen, ja vieraat saivat nauttia viinitarhan kauneudesta samalla kun oppivat uutta. Viininviljely Suomessa on todellakin oma taiteenlajinsa, ja oli hienoa jakaa tämä intohimo muiden kanssa.

Kiitos kaikille, jotka tulitte paikalle ja teitte päivästä unohtumattoman. Toivottavasti näemme teidät taas ensi vuonna!

Terveisin,

Gerbyn viinitarha- Gerby vingårdin tiimi

Harri Höglund ja Sirpa Kytölä 🍷🍇



VIINIALAN AMMATILAISEKSI ULKOMAILLA

Liisa Muikku, B. Sc. International Wine Business

On heinäkuu 2024, Saksassa. Odotan lavan vieressä nimeäni kutsuttavan. Olen saamassa päättötodistukseni Geisenheimin korkeakoulusta*, jossa olen juuri saanut päätökseen kansainvälisen viinibisneksen alemman korkeakoulututkinnon. Haaveeni on toteutunut.

Totta puhuen, haaveeni toteutui jo tammikuussa 2019. Silloin minut hyväksyttiin opiskelijaksi Geisenheimiin. Hakuprosessi Geisenheimiin oli pitkä pääosin oman koulutustaustani takia. Lukion sijaan opiskelin matkailualaa ammattikoulussa, jonka jälkeen sain paikan Alkon myyjänä.



Kuva 1) Viinitarha Marlboroughissa, Uudessa-Seelannissa

Kiinnostus viiniin heräsi jo Alkossa työskennellessä, mutta varsinainen kipinä viinialaan syttyi Uuden-Seelannin viinitarhoilla kymmenen vuotta sitten.

Uuden-Seelannin Marlboroughin alue on erityisesti tunnettu Sauvignon Blancistaan. Merellinen ilmasto kuumine päivineen ja viileine öineen kypsyttää erinomaisia valkoviinejä vuorten ympäröimillä tasaisilla viinitarhoilla. Reppureissaajille väliaikaistöitä on tarjolla viinitarhoilla moneen tehtävään, mutta itse pääsin auttamaan tukivaijerien nostossa, silmujen harventamisessa sekä suojaverkkojen kiinnittämisessä. Helteessä työ oli rankkaa ja omasta mielestäni olin joukon hitain työntekijä. Jo siinä vaiheessa minua kuitenkin kiinnosti millä tavalla ja miksi teemme kutakin tehtävää. Tutustuin myös Uudesta-Seelannista valmistuneeseen viinintekijään ja hänen kannustamana aloin etsimään viiniin liittyviä tutkintoja. Etsintä johti minut saksalaisen Geisenheimin korkeakoulun sivuille.

Kului muutama vuosi. Sinä aikana suoritin ylioppilastutkinnon töiden ohella Otavan nettilukiassa. Tänä aikana asuin Itävallassa, Suomessa sekä Pohjois-Irlannissa. Ylioppilastutkinto toi minulle ammatillisen tutkinnon kanssa kaksoistutkinto-statuksen. Tämä mahdollisti hakemisen Geisenheimiin kesällä 2018. Lisäksi tarvittiin todistus englannin kielen taidosta, sekä opintoja edeltävästä harjoittelusta tai työkokemuksesta viinin parissa. Suomalainen ylioppilastutkinto vaati Saksan päässä hieman tarkastelua, sopivatko kirjoittamani aineet Saksan tieteellisiin raameihin. Minut hyväksyttiin opiskelijaksi tammikuussa 2019.

Saman vuoden lokakuussa alkoivat opinnot kansainvälisen viinibisneksen parissa. Muutin Geisenheimiin jaettuun opiskelija-asuntoon ja pääsin opiskelun makuun. Kahden ensimmäisen

lukukauden aikana tentittiin perusopinnot: markkinoinnin, liiketalouden sekä taloustieteen perusteet, kemia, matematiikka sekä viinialaan liittyvät lait. Lisäksi suoritimme myös viinialaan liittyviä kursseja, kuten johdantokurssi viinin kasvatukseen sekä viinintekoon, viinien aistinvarainen arviointi, maailman viinit, sekä katsaus kansainvälisiin viinimarkkinoihin.

Toisen lukukauden alussa koko maailma sulkeutui. Monet opiskelijat palasivat koteihinsa, kun COVID-19 otti vallan ja sulki yhteiskunnan toisensa jälkeen. Me kansainväliset opiskelijat jäimme Geisenheimiin ja aloitimme muiden mukana etäopiskelun takkuilevien online-yhteyksien varassa. Seuraavien lukukausien aikana kävimme kursseja sekä etänä että välillä paikan päällä maskit suojanamme. Opiskelimme muun muassa johdon kirjanpitoa, mikrobiologiaa, viinilajikkeiden



tunnistusta, sekä viinintekoa ja -kasvatusta. Lisäksi pääsimme osallistumaan useisiin markkinointiprojekteihin, jotka olivat suurin osa tutkintoamme. Opintojen ohella yritimme selviytyä korona-arjesta. Järjestimme muun muassa viininmaisteluita etänä muiden opiskelijoiden kanssa.

Kuva 2) Sadonkorjuussa Oestrich-Winkelissä, Rheingausssa syksyllä 2020

Toisen ja kolmannen vuoden välissä suoritin opintoihin kuuluvan pakollisen harjoittelun. Olin tehnyt jo aiemman

kahden kuukauden harjoitteluni Weingut Sohns-viinitilalla Geisenheimissa ja halusin lisää kokemusta viininteosta. Hain harjoitteluun Rheinhesseniin 12 hehtaarin luomuviinitilalle, jonka omistaja ja viinintekijä Eva Vollmer on edelläkävijä PIWI-lajikkeiden** viljelyssä. Harjoittelu kesti 12 viikkoa ja tein sen sadonkorjuun aikaan. Vuonna 2021 rypäleiden kypsymiskausi oli erittäin kylmä, jonka takia lehtihome ja härmäsieni jylläsivät luomutarhoilla. Lehtien sekä kypsymisvaiheessa olevien rypäleiden harventaminen onneksi auttoi jonkin verran ja loppujen lopuksi sadon pelasti viimeiset kaksi lämmintä viikkoa ennen sadonkorjuuta.

Kuva 3) Punaisten rypäleiden “punchdown”. Tankissa pinnalle nousevat rypäleet painetaan takaisin kuivumisen estämiseksi. Kuva vuoden 2020 sadonkorjuun ajalta Geisenheimista

Viimeiset lukukaudet menivät markkinointiprojektien, valinnaisten viiniin liittyvien kurssien sekä opinnäytetyön parissa. Tein opinnäytetyöni kotimaisten viinimarkkinoiden tulevaisuudesta Suomessa, jonka myötä pääsin haastattelemaan suomalaisia viininviljelijöitä ja alan asiantuntijoita. Opintoni venyivät muutamalla vuodella pääasiassa korona-ajan ongelmien takia, mutta myös oman aktiivisuuteni takia. Olin yliopiston oppilasparlamentin jäsen yhden kauden ajan ja viimeisenä opiskeluvuotena aloitin työt alan yrityksessä.

Opiskelu Geisenheimissa ei ollut sitä mitä kuvittelin sen olevan, vaan paljon enemmän. Geisenheim antoi minulle paljon eväitä tulevaisuuteen: opin vaikeuksien kautta isoja asioita, löysin uusia



kiinnostuksen kohteita, tutustuin uusiin ystäviin ja loin kontakteja, joihin en törmäisi muualla maailmassa. Opin paljon uutta, kuten hinnoittelun rakennetta johdon kirjanpidon kurssilla, piirtämään orgaanisen kemian yhdisteitä sekä tanssittamaan kuohuviinipulloja telineessä. Mikä tärkeintä, koko viinialan uskomaton maailma avautui minulle. Se on maailma, jossa rajat eivät tule vastaan, sillä viinistä riittää aina lisää opittavaa.

Paluu heinäkuuhun 2024. Seremonia on käynnissä, ja nimeäni kutsutaan. Astelen lavalle ja professorini ojentaa minulle todistuksen. Kymmenen vuoden matka on tullut päätökseen. Hymyilyttää.

*Hochschule Geisenheim University on korkeakoulu, joka sijaitsee Saksan Hessenin osavaltiossa ja Rheingauin viinialueella. Korkeakoulussa voi suorittaa alempia sekä ylempiä korkeakoulututkintoja. Tutkintoina Geisenheim tarjoaa viinikasvatusta sekä -valmistusta, kansainvälistä viinibisnestä, juomien valmistusta, puutarha-alaa, logistiikkaa sekä maisema-arkkitehtuuria. Korkeakoulu on tunnettu kaikissa viinimaissa, ja se yhdistää monet tuottajat ja viinitilat toisiinsa pitkien perinteiden sekä aktiivisen alumniverkoston ansiosta. Lisätietoa: <https://www.hs-geisenheim.de/en/>

**PIWI-lajike = Lyhenne saksankielisestä Pilzwiderstandsfähige Reben-termistä, joka tarkoittaa sienitauteja kestäviä viiniköynnöksiä. PIWI-köynnökset ovat eri Vitis-lajien risteytyksiä, jotka parantavat viiniköynnöksen ominaisuuksia ja vastustuskykyä uhille ja täten pienentävät torjunta-aineiden tarvetta.



Kuva 4) Viiniretkellä Oberweselissä, Mittelrheinin viinialueella huhtikuussa 2022. Taustalla jyrkät viinitarhat, joista alue on tunnettu.

Bachelor Thesis

The Future of Domestic Wine Market in Finland

Submitted by: Liisa Muikku

Conclusion

The wine industry and culture are both very young. With the decision to initiate the process of becoming an official wine producing country of the EU, Finland is about to take a big step into a vast forest of unknown – regarding climate conditions for viticulture, regulations and wine making, while not being able to create success with the existing product portfolio of country wines in the past 30 years in the domestic and/or international markets.

The wine scene leaves many questions unanswered. Majorly, whether Finland becoming a wine country would be a reasonable or relevant goal to chase. Furthermore, we would need to know if the EU and Finnish wine laws present with an open enough climate to build a profitable business to produce wine. For that, one must determine which effects climate warming will cause in Finland in the future.

If Finnish grape wine production becomes allowed by law, which measures is Finland ready take to avoid repeating the mistakes which happened with granting production licenses too freely to country wines producers in the mid-90's. Should anyone grow grapes and make wine from it? On the contrary, how does Finland avoid the industry becoming too regulated which would lead to a situation where little to no activities are allowed and running a business would be almost impossible, as the current situation shows.

Furthermore, in which way will the country wines image in the eyes of the consumer shadow the development of the domestic grape wine industry? To succeed in the production of both country wines and grape wines, Finland needs the help from industry professionals to define answers to the specific viticultural and oenological needs to further establish the wine industry in Finland. This should be taken seriously from the decision-making side, before considering further steps with the EU initiative just for the sake of "being something".

The situation of the Finnish wine industry is and will be unclear for a while, but as seen from the findings of this thesis, the industry professionals are part of a passionate and strong community, willing to create change and work towards better wines – regardless of the raw material.

ENSIMMÄINEN SUOMENKIELINEN VÄITÖSKIRJA VIININKASVATUKSESTA

Juha Karvonen

Halusin julkaista väitöskirjani suomeksi sen vuoksi, että se sellaisenaan hyödyttäisi nimenomaan tulevia suomalaisia viiniköynnöksen viljelijöitä, mutta sepä ei enää onnistunutkaan suomalaisen yliopiston tiedekunnassa, joka muutti vuonna 2009 opetuksen käytännössä kokonaan englanninkieliseksi. Vierasopiskelijat - lähinnä kiinalaiset - eivät olisi kuulemma ymmärtäneet, mitä asioita väitöskirjassa setvitään.

Monien mutkien jälkeen kieliongelman ratkaisu löytyi ulkomailta, jossa tekoälyä käyttämällä suomen kielikin pystyttiin kääntämään esitarkastusta varten lähes mille kielelle tahansa. Kansainvälisyytensä huumassa korkeakoulumme ovat unohtaneet, keitä varten korkeakoulumme ensisijaisesti ovat.

Kiinnostuin viiniköynnöksen viljelystä ollessani kahdessa kanadalaisessa yliopistossa vierailevana tutkijana urheilulääketieteen alalla 1980-luvun lopulla. Läheisen Niagara Fallsin alueella oli saksalaisten emigranttien viinitiloja, joilla vierailin usein kyselemässä neuvoja ja kuulemassa kokemuksia. Nämä alueet kuuluvat samaan lauhkeaan vyöhykkeeseen kuin nykyinen Etelä-Suomi. Aloin pohtia, voisiko viiniköynnöksestä tulla uusi suomalainen viljelykasvi kuten aikoinaan sokerijuurikkaasta ja puutarhamansikasta. Niiden kohdalla alku oli tuskallinen, mutta lopussa tuli menestystä.

Viiniköynnöksen kasvatuskokeiluja oli kyllä tehty yli parinsadan vuoden ajan. Maataloustieteen professori Olavi Meurman oli vakavassa mielessä yrittänyt juurruttaa sen Suomen pelloille, mutta toinen maailmansota sotki suunnitelmat. Seuraava merkittävä kokeilu oli Meeri Saarion gradututkimus, jossa köynnökset saatiin kasvamaan rypäleitä tuottaviksi, mutta ilmeisesti suppean lajivalikoiman vuoksi rypäleet eivät kypsyneet kunnolla. Sen jälkeen ilmasto on lämmennyt ratkaisevan muutaman asteen, ja jalostettu uusia lajikkeita, jotka Itämeren rannikkoalueilla tuottavat kypsiä rypäleitä.

Kanadan jälkeen kävin lomillani Unkarissa, Saksassa ja Tšekissä tekemässä viinitilantöitä. Systemaattinen opiskelu alkoi vuonna 2000, kun osa-aikaeläkkeelle jäätyäni suoritin viinintuotannon ammattitutkinnon ja myöhemmin agrologin tutkinnon. Sen jälkeen oli vuorossa viininviljelytieteen opintoja Kaliforniassa. Jäin eläkkeelle vuonna 2004, jonka jälkeen jäi enemmän aikaa viininviljelytieteen opiskeluun maisteriohjelmassa Itävallassa. Valmistuin maatalous- ja metsätieteiden maisteriksi Suomessa 2009 ja suoritin PhD in Viticulture -tutkinnon Espanjassa 2024. Nyt on aika vetää henkeä ja pitää välivuosi.

T. Juha



ILMASTONMUUTOS JA VIINIKÖYNNÖKSEN KASVU HELSINGIN ALUEELLA TUUSULASSA

Yhteenveto:

Tutkimuksessa kartoitettiin eteläisimmän Suomen nykyisten kasvu- ja ympäristöolosuhteiden sopivuutta viiniköynnöksen kasvatukseen. Siinä tarkasteltiin lumen ja katteiden vaikutusta maanpinnan ja maaperän lämpötilaan, verrattiin Helsingin alueen Tuusulan kasvuolosuhteita Manner- Euroopan eri leveysasteilla sijaitsevien viininviljelypaikkakuntien ja Sveitsin vuoristoalueen kasvu- ja ympäristöolosuhteisiin ja arvioitiin, miten ennustettu ilmastomuutos edistäisi eteläisimmän Suomen viininviljelyä. Vuosina 2002–2011 viiniköynnöksen kasvukierto silmujen turpoamisesta sadonkorjuuseen kesti 138 ± 9 vrk eli 4–5 kuukautta. Kasvukauden pituus oli 198 ± 9 vrk ja kasvukauden tehoisa lämpösumma 794 ± 121 (10°Cvrk). Kasvukauden auringonpaistetuntien määrä oli 1447 ± 117 tuntia ja auringonsäteilyenergia 2094 ± 127 MJ/m. Ilman lämpötilojen vuoden keskiarvot vaihtelivat $5,9$ – $7,6$ °C. Runsaslumisten talvien lumikerros oli hyvä eriste pakkasia vastaan. Musta muovikate lisäsi merkitsevästi 40 cm syvyydessä paljaan pohjamaan lämpötilan vuosikeskiarvoa, mutta maanpinnalle levitetty kasvihuonemuovilla ei ollut pohjamaan lämpötilaan merkitsevää vaikutusta. Helsingin alueen Tuusulan, Tanskan Ålsgården ja Sveitsin Unterstaltenin välisessä vertailussa Tuusulan maaperän lämpötilojen vuosikeskiarvot olivat 20 cm ja 40 cm syvyyksissä merkitsevästi alempia kuin Unterstaltenissa ja Ålsgårdessa ($P < 0,001$). Tuusulassa auringon valoenergia oli kesäkuusta elokuuhun kuukautta kohti pienempi kuin Ålsgårdessa ja Unterstaltenissa. Päivän pituuksien ero Tuusulan ja Unterstaltenin välillä oli suurin kesäkuun 17. Tuusulassa maaperän lämpötila oli 40 cm syvyydessä alimmillaan $1,0$ °C (10.1.–28.2.), Neubrandenburgissa $1,0$ °C (17.–19.2.), Freyburgissa $2,5$ °C (7.–9.2.) ja Herrlisheim-prés-Colmarissa $1,5$ °C (8.–13.2.). Heliothermal-indeksin (HI) ja Amerine-Winklerin -indeksin mukaan Tuusula, Neunbrandenburg, Freyburg ja Herrlisheim-prés-Colmar kuuluvat viininkasvatuksen ilmastoluokkaan 'very cool'. Cool night -indeksin (CI) perusteella Tuusula kuului luokkaan 'very cool nights', mutta muut paikkakunnat 'cool nights' ryhmään. RPC2.6 skenaarion ennustama 2 °C nousu vuoden 2100 loppuun mennessä nostaisi Tuusulan ilman lämpötilan samalle tasolle maaliskuusta kesäkuuhun kuin tänään Freyburgissa Saksan Saale-Unstrutin viininkasvatusalueella.

Avainsanat: pohjoinen viininkasvatus, lumipeite, ilmastomuutos, kasvukausi, maaperän lämpötila

Johtopäätökset:

Tutkimuksessa seurattiin Helsingin alueella Tuusulassa viiniköynnöksen hybridilajikkeiden 'Nordica', 'Zilga' ja 'Rondo' kasvukiertoa vuosina 2002–2011. Se kesti versojen poikkipinnan mahlavuodon alkamisesta ja silmujen turpoamisesta marjojen kypsymiseen ja sadonkorjuuseen keskimäärin 138 vrk ja kukinnasta sadonkorjuuseen 86 vrk. Kasvukausien pituus, lämpösummat ja auringonvalon määrä riittivät tuottamaan käyttökelpoisia rypäleitä. Rypäleet poimittiin, kun niiden sokeripitoisuudet olivat 16°Bx .

Kylminä talvina ($-25,0$ °C – $-27,4$ °C) 60–70 cm lumikerroksen alla maanpinnan lämpö säilyi $-0,5$ °C – $-1,3$ °C:ssa, joten paksu lumikerros suojaa pinta- ja pohjamaan viiniköynnöksen juuria paleltumiselta kovillakin pakkasilla. Alku- ja keskitalven kovilla pakkasilla ohueksi

jääneen lumikerroksen alla maanpinnan lämpö saattaa laskea alle 10 °C, jolloin useita viikkoja jatkunut pakkanen routaa maata ja vaurioittaa viiniköynnöksen juuristoa. Yleensä kuitenkin, mitä kylmempi talvi – sitä paksumpi lumikerros. Katteista ainoastaan musta muovikelmu nosti merkittävästi maaperän lämpötilaa 40 cm syvyydessä.

Helsingin (Tuusula) ja Kööpenhaminan (Ålsgårde) alueella lähellä merenpinnan tasoa sijaitsevien viinitarhojen ilmasto- ja kasvuolosuhteet olivat verrattavissa Sveitsin vuoristoalueen viinitarhan (Unterstalten) ilmasto- ja kasvuolosuhteisiin. Ålsgården olosuhteet olivat jopa suotuisimmat kuin 1150 m korkeudella sijaitsevan Unterstaltenin. Kasvukaudella paikkakuntien väliset ilmaston ja maaperän lämpötilojen erot olivat pienet, mutta ympärivuotisessa seurannassa ne olivat Tuusulassa verrokipaikkakuntia alemmat.

Tuusula Neunbrandenburg, Freyburg ja Herrlisheim-prés-Colmar kuuluvat 'Multicriteria Climatic Classification System' (*Geoviticulture MCC System*) mukaan viininviljelyalueiden ilmastoluokkaan 'very cool'. Tuusulan kasvukauden sademäärä (moderatetely dry-subhumid -luokka), riittää viiniköynnöksen kasvatukseen. Ilmaston lämpötilan nousu 2 °C toisi Helsingin alueen ja Tuusulan lämpötilat lähelle Freyburgin lämpötiloja. Silloin Tuusulan kasvukausi voisi alkaa jo maaliskuussa, mikä mahdollistaisi useimpien nykyisten *Vitis vinifera* -lajikkeiden viljelyn.

MERKKA KALENTERIIN!

SUOMEN VIININKASVATAJIEN VUOSIKOKOUS 2025

Aika: Lauantai 12.4.2025 klo 11.30-17

Paikka: Rönnvikin viinitila, Hämeenlinnantie 270, 36660 Laitikkala

Ohjelmassa AINAKIN Mikko Alkio kertomassa viininvalmistuksesta ja vetämässä tasting Clos Alkion huippuviineillä (katso viineistä Alkon sivuilta tai closalkio.com)

Tarkempi kutsu tulee lähempänä!

SUOMEN VIININKASVATAJIEN VIINIKOULU OPETTAA VIININTEOSSA

Virtuaalikoulutus kevään aikana kerran kuussa keskiviikkona 5.2.2025 alkaen klo 18.-19.30. Tarkemmin puheenjohtajan breivissä!

Hyvää Joulua!

